

Akte uit 1896 van Werkmanskring “God en Vaderland” gered

Een waardevol stukje lokale geschiedenis

Bij de sluiting van het Parochiecentrum Sint-Pieter aan de Rink in december 2024 werd een bijzonder historisch document overgebracht naar het gemeentearchief: de stichtingsakte van de Werkmanskring “God en Vaderland” uit 1895. Deze vereniging bood haar leden sociale bescherming in ruil voor een kleine bijdrage.

Voorloper van de ziekenfondsen

In de 19de eeuw ontstonden overal in België Maatschappijen van Onderlinge Bijstand, maar hun aantal en de aangesloten

leden bleven beperkt. Pas na sociale hervormingen in 1894 werd het oprichten van zulke verenigingen aantrekkelijker. Zo ontstond in 1895 de Werkmanskring in Sint-Pieters-Leeuw. In 1971 sloot ze zich aan bij de Gewestraad van Kristelijke Ziekenfondsen Halle onder de koepel van de Sint-Michielsbond, die later werd ondergebracht in de Landsbond van Christelijke Mutualiteiten, beter gekend als CM.

Van parochiecentrum naar gemeentearchief

De stichtingsakte, een document van 103 bij 160 cm, werd in 1896 vervaardigd door Jules Wyns uit Zuun. Ze hing sinds 1979 ingelijst in het parochiecentrum, ter ere van de opening van een nieuw mutualiteitskantoor. Later werd het document naar de zolder verplaatst, waar het schade opliep door ouderdom en insecten.

Werkmanskring of God en Vaderland?

Over de officiële naam bestaat enige onduidelijkheid. In sommige bronnen wordt gesproken over ‘Werkmanskring’, terwijl andere verwijzen naar ‘Voor God en Vaderland’. De Werkmanskring had acht wijkafdelingen: Rink, Zuun, Lot, Brucom, Mekingen, Nosbeek, Hoogstraat en Volsem. Ze hadden elk een eigen werking en lokaal, vaak een herberg. Krantenartikels uit de periode 1900-1905 vermelden tombola's voor de wijkafdelingen en minstens Zuun had een eigen vlag.

Bij de oprichting stond de werkmanskring onder het erevoorzitterschap van Graaf Albert de Limburg Stirum, die twee jaar eerder gehuwd was met Antoinette van der Dilt van kasteel Coloma.

Bewaring voor de toekomst

Met de overbrenging naar het gemeentearchief wordt dit historische document veilig bewaard. Het biedt een unieke inkt in de sociale geschiedenis van Sint-Pieters-Leeuw en de vroegere vormen van sociale zekerheid.

Tekst: Raf Meert, attent erfgoedbewaker.

Met dank aan Agnes Leroux
en het dagelijkse bestuur parochiecentrum Sint-Pieter.

